Baja, 1926. február 12. Péntek. XXVI. évfolyam. 34. szám.

Független Magyarság

Egy szám 1500 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Mátyás király-tér 8. szám. Telefon-szám: 164.

Felelős szerkesztő: FODOR KÁROLY.

Előfizetési árak: Helyben negyedévre 100.000 K. Vidékre negyedévre 120.000 K.

Egy szám 1500 korona.

Modern irodalmunkról Zolnai professzor ma 6 órakor előadást tart.

Sivár bácskai kulturkép 1925-ben.

Baracskán, Csátalján, Hercegszántón s még egy pár községben 10—14 éves iskolás gyermekek csókházakban mulatoznak éjfélekig. — Nem lehet betiltani a korcsmai táncokat, mert ivó és csókházakba, prélókba vonul a fiatalság.

A vármegyeházán megtartott közigazgatási bizottsági ülésen Faragó János tanfelügyelő szomoru kis kulturképet festett a bácskai állapotokról.

Legelőször bejelentette, hogy januárban ellenőrző látogatást tartott Katymáron és az iskolák felszerelési hiányának pótlására megadta az utasitást.

A be nem hajtott birságpénzek...

Ezután jelentésében kitért a falusi népoktatás jó és rossz oldalaira. Előadta, hogy az iskolakötelesek rendesen járnak iskolába s alig van iskolamulasztás. Aki el is mulasztja az előadást, utólag igazolja azt.

Nem ez azonban a helyzet a bajai járásban, ahol a közigazgatás nem hajtja be a kirott iskolamulasztási birságpénzeket, amelyek igy elévülnek, behajthatatlanokká válnak s illuzoriussá teszik a megbirságolást, mert nem félnek attól a szülők.

Amikor az élet rést üt a törvényen.

Szabovlyevics Dusán alispán válaszában bejelentette, hogy a hercegszántói és nagybaracskai községi aljegyzőket fegyelmi uton megbüntette, mert e mulasztották az ellenőrzést és nem hajtották be a birságpénzeket. El kell azonban ismernünk, hogy az élet sokszor a törvény rendelkezésein is rést üt s vannak olyan lehetetlenségek, hogy diákok 6—7 km-nyi távolságban laknak az iskolától, szegények a szülők, a kis diákoknak meg cipőjük sincs: ezek bizony esőben, hóban, szélviharban, fagyban, 15 fokos hidegben nem mehetnek az iskolába.

Faragó János: A törvény is megadja azt a kedvezményt a nagy távolságban lakó iskolakötelesekenek, hogy 3 km. távolságon tul lakó gyermekek nem kötelezhetők télen iskolalátogatásra s ilyen esetekben el is tekintenek a birságolástól. Bejelenti, hogy amit a bajai járásban észlelt mulasztásokra mondott, az arra vonatkozik, hogy vagyonos szülők gyermekeit bünteték meg igazolatlan iskola mulasztások miatt s épen ezeket a birságpénzeket nem hajtották be.

Statárium kell Nagybaracskának...

Szabovlyevics alispán szerint Nagybaracska községben statáriális eljárásokat kellene foganatositani a korcsmárosok ellen, mert a lakosság apraja-nagyja minden idejét a korcsmában tölti s ott költi el minden keresetét. A legradikálisabb arkanum ez ellen az volna, ha minden táncmulatságot betiltanának. B jelenti, hogy megbizta a megyei tiszti főorvost, hogy száljon ki Baracskára, vizsgálja meg az ottani kulturális és egészségügyi állapotokat s tárjon a közigazgatási bizottság elé helyzetképet.

A titkos egyke.

Ezután dr. Donhoffer Szilárd megyei tiszti főorvos tett jelentést. Előadta, hogy fertőző betegség szórványosan fordult csak elő a megye területén, ugy, hogy távolról tekintve, a megyei közegészségügy jónak mondható. Ha azonban közelről nézzük meg a dolgokat, rájövünk, hogy nem fénekig tejfel a bácskai közegészségügy. Baracskán, ahová az alispán megbizásából ment ki ellenőrző utra, a következő megfigyeléseket tette: 1908-ban Baracskán 157, 1925-ben 95 születés volt.

Jelentette a főorvos, hogy megvizsgálta az iskolákat: csak három diák hiányzott egy osztályból, de viszont egy kis szük terembe itt 87 diák volt összepréselve. Megkérdeztem a fiukat, kik szoktak étkezés után állandóan bort inni. Kiderült, hogy az iskolás fiuk három-negyed része. Megvizsgálta egyenként mind a fiukat: a legnagyobb részük vérszegény s a táplálkozás hiánya mutatkozik rajtuk. Rosszul táplálkoznak, de bort isznak. Sok fiun az angolkór kü sőjeleit is mutatkoztak.

9 korcsma...

Baracskán 260 Levente köteles van, amely alól öten nyertek felmentést. A gyakorlatokon azonban csak 50—60 levente vesz részt. Ez azért van, mert az ottani lakosság nem veszi komolyan a levente-oktatást, de viszont a közigazgatási hatóságok sem veszik szigoruan a leventeképzést és a mulasztásokat.

A községben kilenc korcsma van. Megtörtént, hogy vasárnap délután mindegyik kapott engedélyt táncmulatság tartására. Általában csak kérni kell az engedélyt s azt mindegyik megkapja. Már fiskalis érdekből is. Mert igy bevételei vannak a pénzügyigazgatóságnak. A táncmulatságok a litániától éjfélig tartanak.

Az észlelt elnéptelenedésnek az az oka, hogy rossz a lakosság táplálkozása, a község határa viszont kicsiny: a föld rossz és sivár. A nép napszámos munkából él és nyáron aratási rész vállalásokból. Jelenleg munkaalkalom nélkül vannak a baracskaiak.

A főorvos fontosnak tartaná, hogy a baracskaiak részére munkaalkalmakat teremtsenek. Igy például a baja—hercegszántói müut épitésnél baracskai munkásokat kellene elsősorban alkalmazni, azonkivül a megyében a kubikos munkákat ne idegenből hozott kubikosokkal végeztessék, hanem baracskaiakkal, bár elismeri, hogy a halasi kubikosok jobbak és munkabiróbbak, mint a baracskaiak.

A Baracskán kezdeményezett házimunka bevezetése nem sok eredményre vezet. Célszerübbnek tartaná ha gyümölcsészeti tanfolyamokat nyitnának ott is s megpróbálnának Baracskából egy második Jánoshalmát csinálni.

A többi községek sem különbek...

Megemlitette még a főorvos, hogy Kunbajának 2500 lakosa van s megtörtént, hogy januárban ebben a községben egyetlen egy születés sem történt, csak két abortus fordult elő.

A születések állandó csökkenését megmagyarázza talán az, hogy hogy ma már a vaskuti baba is a bajai kir. ügyészség fogházában ül...

Csókházak...

Faragó tanfelügyelő: A községekben ujabban egy rossz szokás harapódzott el: ivó és csókházak szaporodnak gombamódra, ahova mint például Bácsmadarason is, már 10 éves kortól kezdve odajárnak a tankötelesek. Mivel a táncmulatságok számát restringálták és ott fokozott ellenőrzést gyakorolnak, most nem a korcsmákban, hanem magánházaknál jönnek össze. Az a legszomoritóbb, hogy ez nemcsak Madarason van igy, hanem ezek a csókházintézmények máshol is megvannak. Jelenti, hogy felkérte a főszolgabirót a csókházak és táncmulatságok szigoru ellenőrzésére. Kérte a főszolgabirót, utasitsa a rendőrt, hogy az mulatságokra ne eresszen be kiskorut.

Az alispán a baracskaiakról.

Szabovlyevics alispán: A baracskai nép kitünő munkaerő, de könnyelmü és elissza a keresetét. Folyton a korcsmában lógnak. Munkájuk is van elég a baracskaiaknak. Ő is tudja, hogy vésznák, gyengék, vérszegények és angolkórosok a baracskai gyerekek. Az a véleménye, hogy törvényhozásilag kellene ezt a dolgot rendezni, de amikor illetékes helyen előterjesztést tett, ott — ugy látszik nem mertek hozzányulni ehhez a dologhoz — azt mondották, hogya törvényhatóság statutummal próbáljon rendet teremteni, holott annak soha nincs oly tekintélye, mint az országos intézkedésnek.

Tény az, hogy csókházak, — a régi prelok, meg divánok emléke — bandaházak, ivók, fonóházak keletkeztek Madarason, Csátalján, Hercegszántón, Dávodon és másutt Az a baj, hogy nem is tudnak ellene védekezni, mert ha megvonják a táncmulatsági engedélyeket a korcsmáktól, akkor tulajdonképen a csókházak számát szaporitják. A hatóság mégis szükségesnek tartja a beavatkozást ebbe az ügybe. Ha máskép nem, talán ugy valahogy, hogy kiássák a multból a régi rendeleteket, amik erre vonatkoznak.

Jó uton haladnak a megyei utak.

A megyei közigazgatási bizottság ülésén Bencze Béla államépitészeti hivatali főnök a következő jelentésben ismertette a megyei utak s közlekedésügy állapotát:

A kiépitett th-i közutak állapota kielégitő; az utiszemélyzet sárlehuzással, kavicsbeteritéssel, vizlevezetéssel és fanyeséssel foglalkozott.

Az utépitési munkálatok a téli időszak miatt szünetelnek, kivéve a bajai—hercegszántói leendő államut baja—bátmonostori szakaszát, hol a homokos talajban a földmunka jelenleg is folyamatban van s még e hónapban kedvező időjárás esetén teljes befejezést nyer.

A baja—szegedi leendő államut 12—16 km. szakaszának Csávoly határában történő általános terítéssel kapcsolatos hengereléséhez szükséges kavicsanyagoknak a helyszinére való kifuvarozása folyamatban van.

A jánoshalma—felsőszentiváni th. közut 10—15 km. közti szakaszának a baja—bácsbokodi th. közut 15—17 km. közti szakaszának (Bácsbokod községben), továbbá a hajós—katymári th. közut 46·7—47·7 és 50—51 km. közti szakaszának (Madaras és Katymár községekben) építéséhez szükséges kőanyagok beszerzésére február 10-én, vagyis tegnap délben megtartották a versenytárgyalást.

A mult évre előirányzott fentartási kavicsanyagok az egyes községek által kifuvaroztattak.